

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 11, 2013 [Назад](#) [Голов](#)

УДК 336.764.1:664

*С. Ю. Кулакова,
старший викладач кафедри економіки підприємства та управління персоналом,
Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка, м. Полтава
Д. М. Лозовський,
студент, Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка, м. Полтава*

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВА

*S. Y. Kulakova,
senior lecturer department of business economics and human resource management, Poltava national technical Yuri Kondratyuk University, Poltava
D. M. Lozovsky,
student, Poltava national technical University Yuri Kondratyuk, Poltava*

METHODOLOGICAL ASPECTS MANAGING CIRCULATING ASSETS OF THE ENTERPRISE

Статтю присвячено питанням удосконалення формування оборотних засобів підприємств з метою підвищення ефективності використання та оптимізації джерел їх фінансування.

Уточнено економічну сутність оборотних засобів, що запропонувати власне визначення цього поняття, котре більш повно розкриває економічну природу оборотних засобів і дає змогу відокремити їх від інших понять.

Проаналізовано функції оборотних засобів, що дозволило визначити вплив ефективності їх використання на фінансове становище підприємства. Визначені зовнішні і внутрішні чинники, від яких залежить величина і стан оборотних засобів підприємства.

Рекомендовано систему показників для здійснення всебічного аналізу ефективності використання оборотних засобів, що дозволить визначити шляхи підвищення їх використання. Розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності використання оборотних засобів на підприємстві.

The article is devoted to the issues of improvement of formation of circulating assets of enterprises with the purpose of increase of efficiency of use and optimization of the financing sources.

Clarified the economic essence of the working capital funds that offer their own definition of this notion that more fully disclose the economic nature of working capital and gives an opportunity to separate them from other concepts.

Analyzed the function of working assets, which allowed to determine the impact of efficiency of their use on the financial position of enterprise. Determines the external and internal factors which influence the amount and state of current assets of the enterprise.

Recommended system of indicators for the implementation of the comprehensive analysis of efficiency of use of working capital that will identify ways to improve their use. Developed recommendations to improve the efficiency of working capital in the enterprise.

Ключові слова: оборотні засоби, функції оборотних засобів, управління, ефективність використання.

Keywords: current assets, functions of current assets, management, efficiency of use.

Постановка проблеми. Однією з найбільш актуальних проблем для сучасного промислового підприємства є проблема забезпечення оборотними засобами, які життєво необхідні підприємству для збереження безперервності процесів виробництва і обігу. Існування ряду негативних економічних явищ у країні (висока ціна кредитів банку тощо) призводять до того, що забезпечення виробничої діяльності оборотними засобами стає болючою проблемою. Крім того, недостатньою є й ефективність використання оборотних засобів, роль якої в умовах відсутності доступних джерел поповнення оборотних засобів підвищується.

Приймаючи до уваги зазначені обставини, при аналізі та плануванні діяльності підприємства необхідно приділяти особливу увагу визначенню потреби в оборотних засобах з урахуванням сформованих на підприємстві технологічних та фінансових умов, а також джерел їх фінансування, відмовляючись від застарілих форм і методів стимулюють зростання ефективного використання оборотних засобів.

Актуальність даної проблеми зумовлює проведення економічних експериментів щодо вдосконалення ефективності використання оборотних коштів, диктує необхідність принципово нового підходу, зокрема, до проблем організації оборотних коштів та пошуку шляхів підвищення ефективності їх використання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З дослідженнями оцінки ефективності функціонування та використання ресурсного потенціалу пов'язані праці багатьох зарубіжних та вітчизняних вчених: Поддєрьогіна А.М., Бланка І.А., Глазова М.М., Ковальова В.В., Ковальової А.М., Лапшиної В.Б., Литвіна М.І., Молякова Д.С., Савицької Сайфуліної Р.С., Стоянової Є.С., Шеремета А.Д., Бріггема Ю., Ван Хорна Дж.К., Гапенски Л., Коласи Б. та ін. Аналіз теоретичних розробок показав, що в економічній науці цього часу є недостатньо повно опрацьовані питання формування й оцінювання ефективності використання оборотних коштів. Це відноситься, зокрема, до оптимізації оборотних коштів.

Розробки даного дослідження відносяться також до наукового напрямку, котрий інтенсивно розвивається в даний час – «економічна діагностика підприємства». Її дає обґрунтування відповіді не лише на питання, якою мірою відповідає значення аналізованих показників нормативним, або чи є використана стратегія раціональною, якій зміни слід внести в управління економікою підприємства, щоб поліпшити його економічний результат і стійкість функціонування. Теоретичні основи діагностики досить широко представлені в роботах таких вітчизняних і зарубіжних економістів: Баканова М.І., Гетьмана О.О., Шаповала В. М., Косянчук Т.Ф., Лук'янової В.В., Майорової Швид В.В., Рапопорта В.Ш., Шеремета А.Д. та ін. Вони визначили природу та форми діагностики, її місце в економічному аналізі, досліджували процедури і методи діагностики. Однак проблеми діагностики конкретного об'єкта – оборотних засобів – потребують подальшого дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є теоретичне узагальнення засад ефективного використання оборотних засобів підприємств, дослідження та пошук шляхів підвищення ефективності використання оборотних активів на підприємствах.

Основні результати дослідження. Оборотні засоби є найбільш мобільною частиною авансованої вартості. Перебуваючи в постійному русі та здійснюючи кругообіг вони суттєво впливають на фінансовий стан підприємства. Звідси постає потреба в поглибленому дослідженні ефективності їх функціонування в ринкових умовах господарювання.

В економічній літературі існує велика кількість туманних категорій оборотних засобів, що вказує на розбіжності в поглядах на її зміст. Водночас науково обґрунтовані підходи до визначення суті оборотних засобів є необхідною передумовою розробки наукових принципів раціональної організації та підвищення ефективності їх функціонування.

Так, професор Д.С. Моляков дає наступне визначення оборотних засобів: «Оборотні засоби є авансованою в грошовій формі вартістю для утворення і використання оборотних виробничих фондів і фондів обігу в мінімально необхідних розмірах, що забезпечують безперервність процесу виробництва і своєчасність здійснення розрахунку [1, с.46]. Приблизно так же визначає суть оборотних засобів професор А.М. Ковальова: «Оборотні кошти є вартістю, що авансується в грошовій формі, для планомірного утворення та використання оборотних виробничих фондів і фондів обігу в мінімально необхідних розмірах, що забезпечують виконання підприємством виробничої програми своєчасності здійснення розрахунків» [2].

Вільям Коллінз визначає суть оборотних засобів як «...короткострокові поточні активи фірми, які швидко обертаються протягом виробничого періоду».

Схоже визначення оборотним засобам надає доктор економічних наук, професор Бланк І.А.: це активи, що характеризують «...сукупність майнових цінних підприємства, обслуговуючих поточну виробничо-комерційну (операційну) діяльність і повністю споживаних протягом одного виробничо-комерційного циклу» [3].

Щоб обґрунтовано і повно визначити суть оборотних засобів підприємства, звернемося до основних рис, що характеризують цю категорію.

Перш за все, слід зазначити, що оборотні засоби виступають як вартісна категорія.

Не можна не вказати на таку важливу особливість оборотних засобів як планомірність їх участі в кругообігу ресурсів підприємства. Відповідно до часу виробничого обігу визначається плановий розмір вартості, необхідний для забезпечення безперервності кругообігу. Підприємство авансує вартість в розмірі, що забезпечує норму

безперерійну діяльність.

Розглядаючи питання суті оборотних засобів, не можна обійти їх зв'язок з оборотними фондами і фондами обігу. І хоча оборотні засоби, оборотні фонди і фонди існують в єдності і взаємозв'язку, але між ними є істотні відмінності.

Так, якщо оборотні засоби постійно знаходяться у всіх стадіях кругообігу, то оборотні фонди проходять через господарство, замінюючись все новими і новими партіями сировини, палива, основних і допоміжних матеріалів. Виробничі запаси, як частина оборотних фондів, переходять в процес виробництва, потім перетворюються на гс продукцію і покидають кругообіг. Оборотні фонди повністю потребляються в процесі виробництва, переносячи свою вартість на новий продукт, а оборотні засоби, які здійсненні кожного обороту забезпечують переробку або споживання нової партії предметів праці, самі залишаються в господарстві, здійснюючи замкнений кругообіг.

Оборотні фонди безпосередньо беруть участь в створенні нової вартості, а оборотні засоби – лише забезпечують рух вартості по стадіях кругообігу. В процесі кругообігу оборотні засоби втілюють свою вартість в оборотних фондах і тому за допомогою останніх функціонують у процесі виробництва, приймають участь у формуванні витрат виробництва.

Оборотні фонди виступають в одній формі – продуктивній. Оборотні ж засоби не лише послідовно приймають і скидають різні форми, але і постійно в певних частках перебувають у всіх цих формах.

До таких же результатів можна прийти і при порівнянні оборотних засобів з фондами обігу, адже останні є функціональною формою існування оборотних коштів стадії обігу. Кругообіг фондів підприємства завершується процесом реалізації продукції.

Оборот фондів обігу нерозривно пов'язаний із оборотом оборотних фондів і є його продовженням і завершенням. Здійснюючи кругообіг, ці фонди переплітаються утворюючи загальний оборот, в процесі якого вартість оборотних фондів, перенесена на продукт праці, переходить з сфери виробництва в сферу обігу, а вартість фондів після реалізації продукції у розмірі авансованої вартості – з сфери обігу в сферу виробництва. Так здійснюється єдиний оборот авансованих засобів, що проходять через функціональні форми і повертаються у вихідну грошову форму. Так, оборотні засоби, здійснюючи кругообіг, з сфери виробництва, де вони функціонували як оборотні фонди, переходять в сферу обігу, де вони функціонують як фонди обігу.

Таким чином, пропонуємо наступне визначення поняття «оборотні засоби»: оборотні засоби – це авансована вартість частини оборотних активів підприємства забезпечена безперерійного кругообігу, які послідовно змінюють свою функціональну форму у вигляді засобів сфери виробництва та сфери обігу. Запропоноване визначення цього поняття більш повно розкриває економічну природу оборотних засобів і дає змогу відокремити їх від інших понять.

Суть оборотних засобів виявляється через їх функції. Знаходячись безперервно в обороті підприємства, оборотні засоби є джерелом фінансування витрат підприємства на виробництво і реалізацію продукції з моменту утворення виробничих запасів до часу надходження виручки від реалізації готової продукції. Цим самим оборотні коштів виконують свою найважливішу функцію – виробничу, тобто забезпечення безперервного процесу виробництва завдяки постійному (безперерійному) процесу формування підприємства запасів та заділів матеріальних активів. Крім того, оборотні засоби покликані забезпечити своєчасне і точне здійснення платіжно-розрахункових операцій, самим вони виконують свою другу функцію – платіжно-розрахункову. Вона, перш за все, впливає на стан тієї частини коштів, яка залучена в сферу обігу, безпосередньо впливаючи на стан розрахунків і в цілому на грошовий обіг. Як показав український досвід у перехідний період розвитку економіки, від стану платіжно-розрахункової дисципліни, своєчасності та повноти платежів і, отже, прояву другої функції оборотних коштів, багато в чому залежить загальна економічна обстановка в країні. Ефект використання засобів підприємства передбачає максимум результату при мінімальній достатності ресурсів.

У широкому розумінні «ефективний» означає такий, що приносить певну віддачу. Значимим, що «ефективне використання фінансових ресурсів» має означати не тільки одержання максимальної віддачі від них, але й правильний розподіл їх вкладення, що забезпечити тим самим оптимальне співвідношення ресурсів з метою одержання максимального результату від їх використання.

Ефективне використання оборотних коштів має велике економічне і соціальне значення для підприємства. Грамотне управління оборотними коштами підприємства сприяє зниженню витрат на виробництво і збут продукції. Зниження питомих витрат сировини, матеріалів, палива, забезпечує виробництву великі економічні вигоди. Економія матеріальних ресурсів великою мірою сприяє зниженню собівартості промислової продукції. В даний час матеріальних витрат припадає на частку до 75% всіх витрат виробництва. Економія у споживанні матеріальних ресурсів істотно впливає на зниження собівартості продукції і надає позитивну дію на фінансовий стан підприємства.

Ефективність використання оборотних коштів характеризується швидкістю їхнього обертання, оборотністю. Чим менше вони затримуються на окремих стадіях, швидше завершуються їхній кругообіг. Прискорення оборотності цих коштів зумовлює: по-перше, збільшення обсягу продукції на кожному грошову одиницю поточних витрат підприємства; по-друге, вивільнення частини коштів і завдяки цьому створення додаткових резервів для розширення виробництва.

Коефіцієнт оборотності (кількість оборотів) розраховується як відношення вартості реалізованої продукції за діючими оптовими цінами за певний період на середній залишок оборотних коштів за той самий період. Показник, що є оберненим стосовно коефіцієнта оборотності, заведено називати коефіцієнтом завантаження. Він показує скільки оборотних коштів (у частках одиниці) припадає на кожен грошову одиницю реалізованої продукції. Тривалість одного обороту в днях (або швидкість обертання оборотних коштів визначається як співвідношення кількості днів у розрахунковому періоді (для кварталу – 90 днів, року – 360 днів) і коефіцієнта оборотності за той самий період. Для характеристики економічної ефективності використання оборотних коштів може застосовуватися показник їхньої рентабельності, обчислюваний як відношення прибутку підприємства до суми його оборотних коштів.

Унаслідок прискорення оборотності фінансових (грошових) коштів зменшується потреба в них, відбувається процес вивільнення цих коштів з обороту. Розрізняють абсолютне (зменшення потрібної суми коштів) та відносне (реалізація більшої кількості продукції за фіксованої суми коштів завдяки поліпшенню їхнього використання) вивільнення грошових коштів з обороту.

Прискорення обертання оборотних активів призводить як до підвищення ефективності їх використання, так і зростання ефективності діяльності підприємства. За умови прибуткової роботи підприємства наслідком прискорення процесу обертання оборотних коштів є збільшення величини виробленої продукції та річного прибутку. У разі існування обмеження щодо попиту на продукцію, яку виробляє підприємство, прискорення процесу обертання призводить до вивільнення з обороту певної суми оборотних коштів і появи можливості їх використання в іншому напрямку діяльності підприємства з метою отримання додаткового прибутку або досягнення певного соціального ефекту.

При невідповідно низькому рівні оборотного капіталу господарська діяльність не підтримується на належному рівні, звідси – можлива втрата ліквідності, період збоїв в роботі і низький прибуток. Політика управління оборотним капіталом повинна забезпечити пошук компромісу між ризиком втрати ліквідності й ефективністю роботи підприємства.

Аналіз використання оборотних активів можна розглядати як один з розділів фінансового аналізу, який покликаний забезпечити прийняття управлінських рішень наступними напрямками діяльності підприємства:

- інвестиційна діяльність (чи не слід змінити структуру оборотних активів, який повинен бути запас тих чи інших видів оборотних коштів);
 - визначення ліквідності та платоспроможності підприємства (який стан ліквідності та платоспроможності, чи забезпечують оборотні активи ритмічність виробничого процесу, чи оптимальна політика підприємства по відношенню своїх кредиторів та дебіторів);
 - пошук та оптимізація джерел фінансування (чи оптимальна структура джерел фінансування, чи може підприємство підтримувати існуючу структуру пасивів) [4, с. 10].
- Цільовою установкою управління ефективністю використання оборотними засобами є визначення розміру і структури оборотних засобів, джерел їх покриття співвідношення між ними, достатнього для забезпечення довгострокової виробничої і ефективної фінансової діяльності підприємства.

Перш за все сформулюємо зовнішні і внутрішні чинники, від яких залежить величина і стан оборотних засобів підприємства (рис. 1).

Рис. 1. Фактори, що здійснюють вплив на ефективність використання оборотних засобів підприємства

До зовнішніх чинників слід віднести:

- загальна економічна ситуація в країні;
- особливості податкового законодавства;
- темпи інфляції (дефляції);
- рівень ставок банківського кредитування;
- тенденції розвитку інвестиційного ринку (інвестиційний клімат);
- економічний потенціал регіону.

В умовах ринкової економіки найбільшого значення для підприємств промисловості набувають такі зовнішні чинники, як взаємовідносини підприємств контрагентами – постачальниками сировини і матеріалів, а також зі споживачами готової продукції. Від ступеня налагодженості контактів з даними контрагентом безпосередньо залежать величини запасів сировини, матеріалів, готової продукції на складах, дебіторській заборгованості. Крім того, величина оборотних активів залежить своєчасності розрахунків з постачальниками по придбаних цінностях, оскільки при погіршенні кредиторської заборгованості перед контрагентами, підприємств відшкодовується сплачений ПДВ, що у свою чергу, зменшує величину оборотних засобів на дану величину.

До внутрішніх чинників, від яких залежить величина і стан оборотних засобів підприємства можна віднести:

- конкурентоспроможність підприємства на ринку;
- організація складського господарства;
- масштаб діяльності підприємства (малий бізнес, середній, великий);
- кількість і різноманітність споживаних видів ресурсів;
- розташування контрагентів;
- темпи зростання виробництва і реалізації продукції;
- частка доданої вартості в ціні продукту;
- облікова політика підприємства;
- якість роботи топ-менеджерів і персоналу.

Для підприємств промисловості первинного значення набувають такі чинники, як тривалість виробничого циклу підприємства. Залежно від виду продукції випускається, виробничий цикл підприємства може вагатися від одного дня до декількох місяців, що впливає на величину незавершеного виробництва.

До найбільш значимих внутрішніх чинників слід також віднести стан основних фондів підприємства. Наприклад, погіршення стану основних фондів приводить підвищення витрат на ремонт, обслуговування устаткування тощо, внаслідок чого зростає величина витрат, що відносяться на собівартість продукції. Для того, щоб собіварт продукції не мала істотних стрибків, частина витрат списується на витрати майбутніх періодів, включений в структуру оборотних засобів підприємства. У зв'язку з наявністю або відсутністю подібних витрат також відбивається на величині оборотних засобів підприємства.

Таблиця 1.

Фактори, що здійснюють вплив на величину оборотних коштів (за їх елементами)	
Елементи оборотних коштів	Фактори
Запаси сировини й матеріалів (Y_1)	- обсяг виробництва (X_1), тис. грн.
	- індекс цін (X_2), %
	- матеріалоємність продукції (X_3)
	- тривалість обороту (X_4), днів
Запаси незавершеного виробництва (Y_2)	- обсяг виробництва (X_1), тис. грн.
	- матеріалоємність продукції (X_2)
	- тривалість виробничого циклу (X_3), нормо-годин
	- тривалість обороту (X_4), днів
Запаси готової продукції (Y_3)	- обсяг виробництва (X_1), тис. грн.
	- обсяг реалізації (X_2), тис. грн.
	- собівартість продукції (X_3), тис. грн.
	- тривалість обороту (X_4), днів
Витрати майбутніх періодів (Y_4)	- витрати на оплату праці (X_1), тис. грн.
	- кількість робітників (X_2), осіб
	- тривалість обороту (X_3), днів
Товари відвантажені (Y_5)	- обсяг реалізації (X_1), тис. грн.
	- собівартість продукції (X_2), тис. грн.
	- індекс цін (X_3), %
	- індекс інфляції (X_4), %
Дебіторська заборгованість (Y_6)	- тривалість обороту (X_5), днів
	- індекс цін (X_1), %
	- індекс інфляції (X_2), %
	- тривалість обороту (X_3), днів
Грошові кошти (Y_7)	- індекс інфляції (X_1), %
	- тривалість обороту (X_2), днів

Сформульована цільова установка має стратегічний характер; не менш важливою є підтримка оборотних засобів у розмірі, що оптимізує управління поточною діяльністю. З цих позицій найважливішою фінансово-господарською характеристикою підприємства є його ліквідність, тобто можливість «обернути активи в готівку і погасити свої платіжні зобов'язання». Для будь-якого підприємства достатній рівень ліквідності є однією з найважливіших характеристик стабільності господарської діяльності. Вліквідності чревата не лише додатковими витратами, але і періодичними зупинками виробничого процесу.

При низькому рівні оборотних засобів виробнича діяльність не підтримується належним чином, звідси – можлива втрата ліквідності, періодичні збої в роботі і низький прибуток. При деякому оптимальному рівні оборотних засобів прибуток стає максимальним. Подальше підвищення величини оборотних коштів приведе до того, що підприємство матиме у розпорядженні часовий вільні, недіючі поточні активи, а також зайві витрати фінансування, що спричинить зниження прибутку (рис. 2).

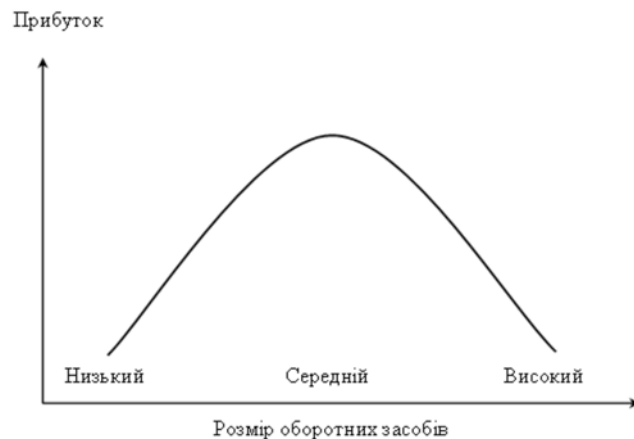

Рис. 2. Взаємозв'язок прибутку і розміру оборотних засобів

Таким чином, стратегія і тактика управління оборотними засобами повинні забезпечити пошук компромісу між ризиком втрати ліквідності та ефективністю роботи зводиться до вирішення двох важливих завдань:

1. Забезпечення платоспроможності. Така умова відсутня, якщо підприємство не в змозі оплачувати рахунки, виконувати зобов'язання і, можливо, оголосить банкрутство. Підприємство, що не має достатнього рівня оборотних засобів, може зіткнутися з ризиком неплатоспроможності.
2. Забезпечення прийнятної об'єму, структури і рентабельності активів. Відомо, що різні рівні різних поточних активів по-різному впливають на прибуток. Напри

високий рівень виробничо-матеріальних запасів зажадає відповідно значних поточних витрат, тоді як широкий асортимент готової продукції надалі може сприяти підвищенню обсягів реалізації і збільшенню доходів. Кожне рішення, пов'язане з визначенням рівня грошових коштів, дебіторської заборгованості і виробничих запасів, повинно розглянуто як з позиції рентабельності даного вигляду активів, так і з позиції оптимальної структури оборотних засобів.

Ризик втрати ліквідності або зниження ефективності, обумовлений розміром і структурою оборотних засобів потенційно несе в собі наступні явища:

1. Недостатність грошових коштів. Підприємство повинне мати грошові кошти для ведення поточної діяльності, на випадок непередбачених витрат і на випівіргідних ефективних капіталовкладеннях. Брак грошових коштів у потрібний момент пов'язаний з ризиком переривання виробничого процесу, можливим невикона зобов'язань або з втратою можливого додаткового прибутку.

2. Недостатність власних кредитних можливостей. Цей ризик пов'язаний з тим, що при продажі товарів в кредит покупці можуть сплатити їх протягом декількох або навіть місяців, внаслідок чого на підприємстві утворюється дебіторська заборгованість. З позиції фінансового менеджменту дебіторська заборгованість має двояку природу. З одного боку, «нормальне» зростання дебіторської заборгованості свідчить про збільшення потенційних доходів і підвищення ліквідності. З іншого боку, підприємство «винести» не всякий розмір дебіторської заборгованості, оскільки невідрована дебіторська заборгованість є іммобілізацією власного оборотного капіталу, а перевищення деякої межі може привести також до втрати ліквідності і навіть зупинки виробництва. Така ситуація досить характерна для української економіки з її хронічними взаєм неплатежами.

3. Недостатність виробничих запасів. Підприємство повинне мати в своєму розпорядженні достатню кількість сировини і матеріалів для проведення ефективного процесу виробництва; готової продукції повинно вистачати для виконання всіх замовлень тощо. Неоптимальний об'єм запасів пов'язаний з ризиком додаткових витрат зупинки виробництва.

4. Надлишковий розмір оборотних засобів. Оскільки їх величина прямо пов'язана з витратами фінансування, та підтримка зайвих активів скорочує доходи. Можливі різні причини утворення зайвих активів: неходові і залежані товари, звичка «мати про запас» та ін.

Якщо говорити про поліпшення використання оборотних коштів, не можна не сказати і про економічне значення економії оборотних фондів, що виражається наступному [4]:

1) Зниження питомих витрат сировини, матеріалів, палива забезпечує виробництву великі економічні вигоди. Воно, насамперед, дає можливість з даної кількості матеріальних ресурсів виробити більше готової продукції і виступає тому як одна із серйозних передумов збільшення масштабів виробництва.

2) Прагнення до економії матеріальних ресурсів спонукає до впровадження нової техніки й удосконалюванню технологічних процесів.

3) Економія в споживанні матеріальних ресурсів сприяє поліпшенню використання виробничих потужностей і підвищенню суспільної продуктивності праці.

4) Економія матеріальних ресурсів у величезній мірі сприяє зниженню собівартості промислової продукції. Істотно впливаючи на зниження собівартості продукції, економія матеріальних ресурсів надає позитивний вплив і на фінансовий стан підприємства.

Висновки. Таким чином, з метою більш ґрунтовного розуміння змісту поняття «оборотні засоби» та для цілей економічного аналізу пропонується наступне визначення: оборотні засоби – це авансована вартість частини оборотних активів підприємства для забезпечення безперервного кругообороту, які послідовно змінюють функціональну форму у вигляді засобів сфери виробництва та сфери обігу. Запропоноване визначення цього поняття більш повно розкриває економічну природу оборотних засобів і дає змогу відокремити їх від інших понять.

основними напрямками управління оборотними активами є: скорочення матеріальних запасів на складах за рахунок зниження наднормативних запасів матеріалів, інструменту, внаслідок поліпшення постачання, за рахунок зниження норм витрат матеріалів на одиницю продукції; зменшення тривалості циклу виробництва окремих продукцій за рахунок застосування нової техніки і технології, підвищення продуктивності праці, норм витрат ресурсів, зменшення часу перебування в задіах деталей складальних одиниць; скорочення залишків нереалізованої продукції через прискорення реалізації, підвищення ефективності роботи служби маркетингу, удосконалення розрахунків, поліпшення комплектності постачань; підвищення ритмічності виробництва внаслідок рівномірності випуску і відвантаження продукції, удосконалення планування і організації виробництва; розвиток концентрації, спеціалізації і кооперування; удосконалення асортименту продукції і підвищення якості виробів.

Література.

1. Моляков Д.С. Теория финансов предприятий: Учебное пособие / Д.С. Моляков, Е.И. Шохин. – М.: Финансы и статистика, 2004 – 112 с.
2. Ковалева А.М. Финансы и кредит / А.М. Ковалева. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 512 с.
3. Бланк И.А. Управление активами / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр: Эльга, 2002. – 720 с.
4. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры / В.В. Ковалев. - М.: Финансы и статистика, 2001. – 560 с.
5. Финанси підприємств: підручник / [А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.]; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – [6-те вид., перероб. допов.]. – К.: КНЕУ, 2006. – 552 с.
6. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник / С.Ф. Покропивний. – 2-ге вид., перероб. та доп.]. – К.: КНЕУ, 2001. – 528 с.

References.

1. Moljakov D.S. and Shokhin E.I. (2004), *Teorija finansov predpriyatij* [Theory of finances of enterprises], Finansy i statistika, Moscow, Russia, pp.112.
2. Kovaleva A.M. (2005), *Finansy i kredit* [Finance and credit], Finansy i statistika, Moscow, Russia, pp. 512.
3. Blank I.A. (2002), *Upravlenie aktivami* [Management of actives], Nika-Centr: Jel'ga, Kyiv, Ukraine, pp. 720.
4. Kovalev V.V. (2001), *Finansovyy analiz: metody i procedury* [Financial analysis: methods and procedures], Finansy i statistika, Moscow, Russia, pp. 560.
5. Poddier'ohin A.M., Bilyk M.D., Buriak L.D. ta in. (2006) *Finansy pidpriemstv: pidruchnyk* [Finance of the enterprises], 6th ed, KNEU, Kyiv, Ukraine, pp. 552.
6. Pokropivnyj S.F. (2001) *Ekonomika pidpriemstva: pidruchnyk* [Economics of enterprise], 2nd ed, KNEU, Kyiv, Ukraine, pp. 528.

Стаття надійшла до редакції 18.11.20

ТОВ "ДКС Центр"